UKÁŽKA 1

Na fašiangy, v tamtú stredu,
prišla kmotra na besedu.

Víta si ju pani Cila:
„Ach, vitajte, pani milá,
sadkajte si — tuto, prosím…“

„Jaj, keď sa ja náhliť musím,
som len na skok.“ — „Daj sa svete,
na kávičku zostanete?“

„Nuž ak musím… len nie [redacted]!“
„Jaj, či máte peknú šatku!“
„Kúpila som v lanskom roku
v Radvani ju na jarmoku.“

„Krásna! Ale tak by riekla,
čierna by vám lepšie sekla.“

„Keď dnes všetko v bielom chodí
a ja rada podľa módy…“

„Ja zas nikdy, kmotra Mica,
nebola som parádnica,
podľa módy chodiť — inu:
ja nechcem vyjsť na mizinu.“

„Pravda,“ Mica chvostom vrtí,
„vy zas radšej na maškrty?“

Jaj, či sa len kmotra Cila
na takú reč zahanbila!

Hneď sa kávu variť brala.
Ale Micka nečakala.

Rada svojmu fígľu, žartu,
odišla bez olovrantu.

[Ľudmila Podjavorinská: *Kmotry*]

1. Ktorý z nasledujúcich výrokov je v súlade s ukážkou 1?

A. Príčinou hanby kmotry Cily je závisť.
B. Kmotra Cila vyhodí na oči kmotre Mici, že si rada zamaškrtí.
C. Kmotra Mica odíde z návštevy urazená.
D. Postavy v básni sú mačky.

2. Slovné spojenie ***nechcem vyjsť na mizinu*** z básne znamená, že

A. sa kmotra nerada oblieka vyzývavo.
B. kmotra nechce podliehať módnym výstrelkom.
C. sa kmotra bojí krádeže.
D. kmotra nechce skrachovať.

3. Ktorý z nasledujúcich údajov **zodpovedá času stretnutia kmotier** z ukážky 1?

A. jeseň
B. víkend
C. máj
D. popoludnie

4. Ktoré slovo patrí na **zakryté miesto v ukážke 1**?

A. nesku
B. látku
C. krátku
D. sladkú

5. Ktorej kmotre patrí replika ***Ale tak by riekla, čierna by vám lepšie sekla***?

ODPOVEĎ:

6. Napíš **mužský náprotivok podstatného mena *kmotra* v tvare nominatívu plurálu**.

ODPOVEĎ:

7. Slovo ***fígeľ*** môžeme zaradiť medzi

A. historizmy
B. nárečové slová
C. archaizmy
D. spisovné slová

8. Vypíš z druhej strofy ukážky 1 dvojslabičné slovo, ktoré (okrem samohlások) obsahuje len obojaké spoluhlásky.

ODPOVEĎ:

UKÁŽKA 2

Na prebale *Prostonárodných slovenských povestí* sa tradične už dlhšie časové obdobie uvádza iba meno Pavla Dobšinského ako editora. Ale malo by tam byť aj meno Augusta Horislava Škultétyho a Janka Fransciscihо Rimavského. Tri zväzky *Prostonárodných slovenských povestí*, ktoré aktuálne vyšli pod názvom *Prostonárodné slovenské rozprávky*, totiž obsahujú rozprávky z knihy *Slovenské povesti*, ktoré editorsky pripravil do tlače v roku 1858 nielen Pavol Dobšinský, ale aj August Horislav Škultéty a ten neprávom z literárnej pamäte vypadol a jeho meno nefiguruje na prebaloch nových vydaní slovenských rozprávok. V *Prostonárodných slovenských rozprávkach* sú aj rozprávky z Dobšinského knihy *Prostonárodné slovenské povesti*, ktoré knižne vyšli v roku 1880 – 1883 a tvorí ich deväťdesiat rozprávok. Tu je zasa zaujímavé to, že do nich Pavol Dobšinský zaradil aj všetky rozprávky, ktoré v roku 1845 vydal knižne Janko Francisci Rimavský pod názvom *Slovenské povesti*. Značne do nich však zasiahol a upravil ich. Z literárneho povedomia však aj Fransciscihо meno ako editora týchto desiatich rozprávok opakovane vypadáva. Je záslužné, že na to editorka Jana Pácalová v najnovšom vydaní *Prostonárodných slovenských rozprávok*, konkrétne v edičných poznámkach prvého zväzku upozorňuje.

[Monika Kekeliaková: *Pavol Dobšinský: Prostonárodné slovenské rozprávky I – III*]

1. Ktoré z nasledujúcich diel vyšlo knižne najneskôr?

A. Prostonárodné slovenské povesti
B. Škultétyho Slovenské povesti
C. Fransciscihо Slovenské povesti
D. Prostonárodné slovenské rozprávky

2. Ktoré z nasledujúcich tvrdení nie je v súlade s ukážkou 2?

A. Monika Kekeliaková oceňuje prácu Jany Pácalovej.
B. August Horislav Škultéty sa ako editor nepodieľal na knihe *Prostonárodné slovenské rozprávky*.
C. Editorská činnosť Janka Fransciscihо Rimavského vyšla nazmar.
D. Pavol Dobšinský vnímal povesti a rozprávky ako synonymá.

3. V ktorej možnosti sa nachádza sloveso ***nefiguruje*** v rovnakom význame ako v ukážke 2?

A. Slovo vo vete nefiguruje ako prísudok.
B. Už vyše roka v tíme nefiguruje na poste trénera.
C. Krasokorčuliarka dnes nefiguruje svoje tanečné kreácie.
D. Pod žiadosťou nefiguruje ani dvesto podpisov.

4. Vypíš z ukážky 2 slovo, ktoré označuje exemplár knihy, resp. samostatne vydanú časť knižného súboru.

ODPOVEĎ:

5. Ktorý druh rozprávok z hľadiska autorstva sa nachádza v diele ***Prostonárodné slovenské rozprávky***?

ODPOVEĎ:

6. Urči vid slovesa z prvej vety ukážky 2.

ODPOVEĎ:

7. Napíš skloňovací vzor prídavného mena ***Franciscih***o.

ODPOVEĎ:

8. V ktorej z nasledujúcich možností sa nenachádza súvetie?

A. Kde bolo, tam bolo.
B. V krajine, kde sa piesok lial a voda sypala.
C. Žil raz jeden chudobný mlynár so svojou manželkou a tromi synmi.
D. A zazvonil zvonec a rozprávke je koniec.